

ELEMENTI I KRITERIJI OCJENJIVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE I POVIJESTI

Elementi ocjenjivanja:

Učenici će biti upoznati sa obvezama i pravima, te elementima, kriterijima i načinom ocjenjivanja.

1. Usvojenost znanja - u ovu rubriku u imeniku upisujemo ocjene iz usmene i pismene provjere znanja.

Usmena provjera znanja provodi se u trajanju do deset minuta po učeniku, a može biti svaki sat ne najavljeno (čl.7.al.2. Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi). **Prilikom usmenog ispitivanja učenik može biti ocijenjen u više objasnih elemenata, dakle ne samo jedan.** Naime prilikom ispitivanja učenika može se istovremeno odgovarati teorija, zemljovid, tumačiti različite kartografske i kartodijagramske sheme te za svaki od navedenih elemenata biti ocijenjen. Provjerama znanja utvrđuje se činjenično znanje učenika tj. osnovni elementi koje učenici moraju opisati i definirati kako bi bili spremni usvojiti više dimenzije znanja koje će u daljnjem procesu učenja moći primijeniti.

Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi pisani oblici provjere koji rezultiraju ocjenom. Pismena provjera znanja predviđena je godišnjim planom i programom na početku školske godine. Pisana provjera se najavljuje učenicima i objavljena je u Okvirnom vremeniku pisanih provjera (čl. 8. i čl. 10. Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi i srednjoj školi). Provjera traje 45 minuta, u pravilu je vlastite izrade sa zadacima objektivnog tipa, a piše se poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina. **Iz ispita se mogu dobiti dvije ocjene ukoliko ispit sadrži slijepu kartu i kartografske prikaze s zadacima koji se posebno vrednuju i ocjenjuju.** Pisani ispit ocjenjuje se na osnovu postignutog broja bodova (točnih odgovora na pitanja i preciznosti kod ucrtavanja geografskih / povijesnih pojmova na slijepoj karti). Broj bodova je osnova za određivanje brojčane ocjene.

Ispravljavanje ocjena – usmenim putem

2. Uočavanje pojava i procesa - u ovu rubriku u imeniku upisujemo ocjene iz usmene provjere viših dimenzija znanja (razumijevanje i povezivanje sadržaja) . Ciljano se pred učenike postavljaju problemski ili zahtjevniji zadaci kako bi se ispitalo njihovo konceptualno i proceduralno znanje. Kod učenika se vrednuje sposobnost primjene naučenog, zaključivanje, povezivanje, interpretiranje, samostalno izvođenje zaključaka, samostalnost i vještina u izradi, analiziranju i uspoređivanju različitih dijagrama, samostalnost u prikupljanju, analiziranju i uspoređivanju raznih statističkih podataka i drugih materijala.

3. Uporaba zemljovida –u ovu rubriku upisujemo ocjene nakon provedene usmene ili pismene provjere kartografske pismenosti (snalaženje na karti). Provjerava se točnost i preciznost u pokazivanju zadanih geografskih / povijesnih pojmova, sposobnost čitanja geografske/ povijesne karte uz pomoć kartografskih znakova, preciznost i vještina u određivanju geografskog smještaja zadanih točaka na geografskoj karti, pronalaženje određenih točaka uz zadane geografske koordinate te sposobnost i točnost u izračunavanju udaljenosti na geografskoj karti pomoću mjerila. Cilj provjere je osposobiti učenike da se samostalno snalaze i služe geografskom / povijesnom kartom, da s lakoćom nauče povezivati stečeno činjenično znanje sa sadržajima karte te da spoznaju važnost vlastite osposobljenosti uporabe geografskih / povijesnih karata u svakodnevnom životu.

Bilješke – U ovu rubriku upisivati će se opisne ocjene. Cilj opisne ocjene je smislenije opisivanje brojčane ocjene kako je to navedeno u NOK. U rubriku bilježaka učitelj će unositi sve one podatke koji mogu biti od koristi kako samom učitelju, tako učeniku i roditelju pridržavajući se čl. 12. al. 5. i 6. Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi i srednjoj školi tj. opisno se očitujemo o odnosu učenika prema svim aktivnostima u nastavi koja se odvija (učenikova sposobnost razumijevanja, primjenjivanja i analiziranja nastavnih sadržaja, suradnji s učiteljima i učenicima, odnosu prema školskoj imovini, napredovanje ili nazadovanje u radu, urednosti, izvršavanje vježbi i praktičnih zadataka, pisanje domaćih zadaća, izrada plakata, referata i prezentacija, uključenost na terenskoj nastavi, prilog skupnom radu, sudjelovanje na natjecanjima i kvizovima znanja i redovito ispunjavanje radne bilježnice).

Učenici su dužni na svaki nastavni sat nositi udžbenik, radnu bilježnicu, bilježnicu i geografski / povijesni atlas. Ukoliko učenik ne donese pribor potreban za nastavu geografije / povijesti to se evidentira se u rubriku Bilješke.

Zaključna ocjena iz geografije / povijesti izraz je postignute razine učenikovih kompetencija i rezultat ukupnog vrednovanja tijekom nastavne godine. Kao početno polazište kod zaključivanja ocjene uzima se u obzir aritmetička sredina ocjena iz elemenata ocjenjivanja. Osim aritmetičke sredine, u zaključnu ocjenu ulaze sve bilješke praćenja. Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu.

Praćenje i ocjenjivanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama - prilagođeni i individualizirani program:

Sukladno Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju učenik s posebnim potrebama svladava nastavni program prema utvrđenoj razini teškoće, odnosno prema redovnom nastavnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka ili prema prilagođenom programu. Prilagođeni program iz članka 4. ovog pravilnika je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće u djeteta, a u pravilu pretpostavlja smanjivanje intenziteta i ekstenziteta pri izboru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i pomagalima. Prilagođeni program izrađuje učitelj u suradnji s defektologom odgovarajuće specijalnosti. Ispitivanje, kao i ostali postupci, ovisi o učenikovim sposobnostima i mogućnostima i mogućim načinima komuniciranja i izražavanja (usmeno, pismeno, gestovno, izradbom nekog rada i sl.). Načini i oblici provjeravanja te elementi i kriteriji ocjenjivanja učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama sukladni su elementima i kriterijima ocjenjivanja učenika po redovitom programu, ali će biti primjereni svakom učeniku i njegovim specifičnostima. Djelovat će afirmativno i poticajno na učenike, kako bi kvalitetno iskoristili očuvane sposobnosti i razvili nove.

Kriteriji ocjenjivanja :

OCJENA :	KRITERIJ :
<p>NEDOVOLJAN (1)</p>	<p>usvojenost znanja: Učenik nije usvojio osnovne pojmove koji su važni za razumijevanje nastavnih sadržaja i ne razumije smisao pojmova. Ni pomoć učitelj ne zna iskoristiti.</p> <p>pismeno: 0 – 49 %</p> <p>uočavanje pojava i procesa /uočavanje uzročno-posljedičnih veza: Ni uz pomoć učitelja nije u stanju uočiti određene pojave i procese. Nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja.</p> <p>uporaba zemljovida/snalaženje u vremenu i prostoru: Ne snalazi se na geografskoj / povijesnoj karti. Pogrešno uočava geografske / poovijesne sadržaje na karti. Ni uz navođenje učitelja ne zna pokazati osnovne sadržaje.</p>
<p>DOVOLJAN (2)</p>	<p>usvojenost znanja: Ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje i otežano primjenjuje stečena znanja. Potrebna velika pomoć učitelja koja se očituje u većem broju potpitanja i usmjeravanja prema točnom odgovoru.</p> <p>pismeno: 50 - 59 %</p> <p>uočavanje pojava i procesa/uočavanje uzročno-posljedičnih veza: Uz veliku pomoć učitelja na jednostavan način nabraja i opisuje pojmove i procese. S pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te nesamostalno donosi zaključke.</p> <p>uporaba zemljovida/snalaženje u vremenu i prostoru: : Koristi kartu u učionici uz pomoć i navođenje učitelja i teško uočava sadržaje.</p>
<p>DOBAR (3)</p>	<p>usvojenost znanja: Uz pomoć učitelja uglavnom točno odgovara na postavljena pitanja. Razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja. Razumije gradivo, ali bez pojedinosti. Primjetne su nepotpunosti u znanju.</p> <p>pismeno: 60 - 74 %</p> <p>uočavanje pojava i procesa/uočavanje uzročno-posljedičnih veza: Uz pomoć učitelja izvodi zaključke i razumije pojmove i procese. Djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih / povijesnih problema. Ponekad nespreman/na iskazati znanja, sposobnosti i vještine. Nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge.</p> <p>uporaba zemljovida/ snalaženje u vremenu i prostoru: : Koristi kartu u učionici uz pomoć učitelja i u stanju je pokazati osnovne sadržaje. Pri tome mu treba više vremena.</p>

<p>VRLO DOBAR (4)</p>	<p>usvojenost znanja: Sporije ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja. Razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja.</p> <p>pismeno: 75 – 89 %</p> <p>uočavanje pojava i procesa/uočavanje uzročno-posljedičnih veza: Uglavnom samostalno izvodi zaključke i razumije pojmove i procese. Posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska / povijesna znanja, sposobnosti i vještine. Uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke.</p> <p>uporaba zemljovida/snalaženje u vremenu i prostoru: :Točno uočava i prepoznaje sadržaje na karti,ali nedovoljno precizan. Uspješno koristi kartu i gotovo ne treba pomoć učitelja.</p>
<p>ODLIČAN (5)</p>	<p>usvojenost znanja: Reakcija učenika na postavljeno pitanje je brza i točna, a način iznošenja znanja logičan i argumentiran. U potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i povezuje gradivo.</p> <p>pismeno: 90 – 100 %</p> <p>uočavanje pojava i procesa/ uočavanje uzročno-posljedičnih veza: Uočava uzročno-posljedične veze, pojave i procese i samostalno izvodi zaključke.Posjeduje znanja, sposobnosti i vještine. Ovladao analizom i sintezom gradiva. Izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke.</p> <p>uporaba zemljovida/ snalaženje u vremenu i prostoru: : Točno, precizno i brzo uočava sadržaje na karti. Izrazito uspješno koristi kartu u učionici. Pri tome ne treba pomoć učitelja.</p>

Ocjenjivanje radne bilježnice: / opisno u rubriku Bilješke

Kriterij vrednovanja
Neredovito ispunjava radnu bilježnicu, više od pola nije ispunjeno. Ono što je ispunjeno često netočno i neprecizno.
Nije redovit u ispunjavanju radne bilježnice. Rješava tek osnovne zadatke. Pri rješavanju neuredan i neprecizan.
Radnu bilježnicu ispunjava redovno, no pojedine zadatke preskače te su primjetne greške u zadacima, često ne precizan .
Radnu bilježnicu ispunjava redovno, točno i uredno. No u pojedinim zadacima nedostaje preciznosti.
Radnu bilježnicu ispunjava redovno, uredno i točno. Precizan je u rješavanju zadataka.

Ocjenjivanje prezentacija, referata i plakata: / opisno u rubriku Bilješke

Pri ocjenjivanju plakata i prezentacija ocjenjuje se „temeljem primjene učenikova znanja u izvođenju zadatka, samostalnosti i pokazanih vještina, korištenju materijala, alata, instrumenata i drugih pomagala te primjeni sigurnosnih mjera prema sebi, drugima i okolišu.“ (Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi i srednjoj školi čl. 3. al.3.)

Praćenje i vrednovanje učenika
Izlaganje samostalno i uvjerljivo. Plakat, referat ili prezentaciju koristi kao sredstvo tumačenja. Urednost izrađenog na visokoj razini i u potpunosti usklađeno sa normama hrvatskog jezika. Iznimno kreativno napravljeno.
Izlaganje samostalno no nije u potpunosti uvjerljivo. Gotovo ne čita sa plakata, referata ili prezentacije već istu koristi kao sredstvo tumačenja. Rad sadrži previše detalja koji nisu u potpunosti smisaono povezani.
Nije siguran pri izlaganju. Često čita sa plakata, referata ili prezentacije. Jezično izražavanje ponekad nije u skladu sa jezičnim zakonitostima. U pojedinim segmentima rad je nepregledan.
Prezentacija, referat ili plakat su neuredni. Primjetne su brojne pravopisne pogreške. Učenik se i sam ne snalazi na plakatu, referatu ili prezentaciji. Samo čita napisani tekst. Loše izabrani tekstualni i slikovni materijali.

Literatura:

1. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i sednjoškolsko obrazovanje
2. Pravilnik o načinima postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi
3. Dr. sc. Zoran Curić, red. prof, Elementi, oblici i kriteriji vrednovanja i ocjenjivanja u nastavi geografije, Izvor:
http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=2645:stru-ni-skupovi-elementi-oblici-i-kriteriji-vrednovanja-i-ocjenjivanja-u-nastavi-geografije-2011-&catid=274:geografija
4. Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju

Aktiv geografije i povijest